

Yleisen tuen valikko

Tervetuloa käyttämään Nurmijärven varhaiskasvatuksen yleisen tuen valikkoa! Tämä valikko on suunniteltu tarjoamaan ideoita ja näkökulmia, joita voi hyödyntää lasten hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Yleisen tuen valikko toimii työkaluna ennen tehostetun tuen tarpeen arviointia, ja sen tavoitteena on tarjota laaja kirjo keinoja lapsen kehityksen ja oppimisen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Yleisen tuen valikko sisältää konkreettisia esimerkkejä ja toimintamalleja, jotka on jaoteltu eri osa-alueisiin pedagogisen toiminnan suunnitelmaa mukaillen. Tätä valikkoa kannattaakin hyödyntää myös pedagogisen toiminnan suunnitelmaa täydennettäessä.

Osa-alueet ovat:

Päivän rakenne, päivärytmi ja siirtymät

Vuorovaikutus

Yhteistyö

Fyysinen oppimisympäristö

Joustava ryhmittely

Leikki

Yleisen tuen valikko on laadittu yhteistyössä varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden ja käytännön ammattilaisten kanssa. Se perustuu uusimpaan tutkimustietoon ja kytkeytyy vahvasti *Valssin* laadunarvioinnin mittareihin. Valikon tarkoituksena on inspiroida ja antaa konkreettisia välineitä, joilla voit tukea lasten yksilöllistä kehitystä ja oppimista päivittäisessä toiminnassa. Valikossa esitetyt ideat ja menetelmät eivät tarkoita, että kaikissa ryhmissä tulisi käyttää näitä kaikkia menetelmiä. Valikosta voi valita ja soveltaa niitä menetelmiä, jotka parhaiten sopivat ryhmänne tilanteeseen ja lasten yksilöllisiin tarpeisiin.

Nurmijärvi

Sisällys

PÄIVÄN RAKENNE, PÄIVÄRYTMI, SIIRTYMÄT.....	3
1. Lasten näkökulma.....	3
2. Arjen toiminta.....	3
VUOROVAIKUTUS.....	4
1. Lapsen taso.....	4
2. Kasvattajan taso.....	4
3. Tiimin taso.....	5
YHTEISTYÖ.....	5
1. Yhteistyö tiimin kanssa.....	5
2. Yhteistyö perheiden ja muiden tahojen kanssa.....	6
FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ.....	6
1. Lasten näkökulman huomiointi.....	6
2. Fyysinen oppimisympäristö.....	7
JOUSTAVA RYHMITTELY.....	7
LEIKKI.....	8
1. Tiimin yhteiset sopimukset leikin toteuttamiseen.....	8
2. Aikuisen rooli leikissä ja sen tukemisessa.....	8
3. Aikuisen rooli kaveritaitojen tukemisessa.....	9

PÄIVÄN RAKENNE, PÄIVÄRYTMI, SIIRTYMÄT

1. Lasten näkökulma

Kaikki lapset pääsevät osallistumaan mielekkäästi ja omatasoisesti kaikkeen ryhmän toimintaan							
Kasvattajien sijoittuminen päivän jokaisessa tilanteessa on mietitty lasten tarpeiden pohjalta							
Päivästrukturi on rakennettu lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti							
Päiväjärjestys on selkeästi lapsille esitetty							
Päivärytmin ja toiminnan aloitus, lopetus ja muutokset on rakennettu niin, että lapsen on helppo ennakoida, mitä seuraavaksi tapahtuu (esim. time timer, toimintajärjestys)							
Pedagogisen toimintamme vaikutuksia lasten toimintaan havainnoidaan ja dokumentoidaan.							
Arjen liikkuminen mahdollistetaan säännöllisesti (esim. siirtymissä)							
Tiimin kanssa on sovittu selkeät ja johdonmukaiset säännöt sekä toimintatavat							

Aloitettu pvm.
 Toteutuu koko ryhmän kohdalla
 Toteutuu osan ryhmän kohdalla
 Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
 Ei toteudu ryhmässä

2. Arjen toiminta

Toiminta ja tehtävät on pilkottu pienempiin osiin							
Lapsille opetetaan taitoja huolehtia omasta hygieniastaan ja annetaan mahdollisuus harjoitella niitä							
Toteutunut toiminta käydään läpi yhdessä lasten/vanhempien kanssa myöhemmin päivän aikana							
Päivittäiset perustoimintatilanteet toteutetaan tavoitteellisesti niin, että ne edistävät lasten omatoimisuutta							
Ryhmämme pukeutumistilanteet ovat porrastettuja, kiireettömiä ja tunnelmaltaan myönteisiä							

Aloitettu pvm.
 Toteutuu koko ryhmän kohdalla
 Toteutuu osan ryhmän kohdalla
 Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
 Ei toteudu ryhmässä

Ruokalutilanteet on järjestetty niin, että lapset saavat ruokailla kiirettömästi ja miellyttävässä ilmapiirissä						
Yhteisistä ruokailukäytännöistä, jotka edistävät kaikkien lasten myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen, keskustellaan ja sovitaan yhdessä						

VUOROVAIKUTUS

1. Lapsen taso

Tuen lapsen sanallisia ja sanattomia vuorovaikutusaloitteita						
Sallin lapsen tunteiden ilmaisun						
Autan lasta itsesäätelyn harjoittelussa						
Autan lapsia sovitteluun riitoja konfliktitilanteissa (esim. miniverso sovittelumenetelmän opettaminen)						
Mahdollistan jokaisen lapsen vuorovaikutuksen ja osallisuuden (esim. tukiviittomat, kuvatuki, kommunikoinnin tuki)						
Näytän lapsille, kuinka toista voi auttaa ja lohduttaa, ja kuinka toisesta voi pitää huolta						
Tuen lapsen keskinäisiä vuorovaikutussuhteita						
Ohjaan lapsia kuuntelemaan toisiaan sekä ilmaisemaan ja perustelemaan omia näkökantojaan						

Aloitettu pvm.
Toteutuu koko ryhmän kohdalla
Toteutuu osan ryhmän kohdalla
Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
Ei toteudu ryhmässä

2. Kasvattajan taso

Tervehdin jokaisen lapsen lämpimästi nimellä, kun hän saapuu päiväkotiin.						
Käytän lyhyitä ja selkeitä lauseita ja ohjeita						
Käytän rikasta, kuvailevaa ja monipuolista kieltä lapsille puhuessani						
Käytän aktiivisesti vaihtoehtoisia kommunikointimenetelmiä						
Annan positiivista, aitoa ja johdonmukaista palautetta lapselle pienistäkin onnistumisista välittömästi						
Tiedostan olevani malli hyvälle vuorovaikutukselle						
Varmistan, että lapsi on ymmärtänyt, mitä häneltä odotetaan						
Sanoitan toimintaa ja tehtäviä						
Havainnollistan ja käyn läpi lasten kanssa päivän/viikon rakenteen kuvin						

Aloitettu pvm.
Toteutuu koko ryhmän kohdalla
Toteutuu osan ryhmän kohdalla
Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
Ei toteudu ryhmässä

Tunnistan lasten sanallisia ja sanattomia viestejä ja kannustan heitä tunteiden ilmaisuun.						
Olen tietoisesti läsnä ja huomioin lapsille merkitykselliset kokemukset ja kiinnostunut niistä						
Varmistan, että ryhmän kaikille lapsille osoitetaan lämpöä ja hyväksyntää päivittäin						
Tarjoan ryhmän kaikille lapsille mahdollisuuden hakea ja saada turvaa ja lohdutusta päivän erilaisissa tilanteissa						

3. Tiimin taso

Keskustelemme lasten hyvinvointiin liittyvistä havainnoista ja huolenaiheista tiimipalaverissa						
Olemme sopineet lasten kanssa selkeät ja johdonmukaiset säännöt						
Ryhmässämme lapset ja aikuiset uskaltavat myös epäonnistua						
Tiedostamme omaa toimintaamme ohjaavat arvot sekä sen, miten ne näkyvät arjessa						
Kykenemme tunnistamaan erilaisia kiusaamisen muotoja ja tilanteita, joissa lapsi jää yksin, ja keskustelemme niistä yhdessä tiimin kanssa						
Vahvistamme aktiivisesti kiusaamisen ennaltaehkäisyä						
Uskallamme puuttua ei-toivottuun vuorovaikutukseen						

Aloitettu pvm.
Toteutuu koko ryhmän kohdalla
Toteutuu osan ryhmän kohdalla
Toteutuu yksittäisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
Ei toteudu ryhmässä

YHTEISTYÖ

1. Yhteistyö tiimin kanssa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat ryhmämme toimintaa ohjaavan arvoperustan						
Jokainen tiimin jäsen on tietoinen lapsen tukitoimista ja niitä arvioidaan säännöllisesti						
Toimintamme yhteinen suunnittelu on ryhmämme vakiintunut ja säännöllisesti toteutettava käytäntö						
Työyhteisössä ja ryhmässä keskustellaan erilaisista mielipiteistä rakentavasti						
Arvioin tiimini kanssa toimintaamme viikoittain						

Aloitettu pvm.
Toteutuu koko ryhmän kohdalla
Toteutuu osan ryhmän kohdalla
Toteutuu yksittäisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla
Ei toteudu ryhmässä

2. Yhteistyö perheiden ja muiden tahojen kanssa

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Annann huoltajille monipuolista tietoa lapsen varhaiskasvatuspäivästä					
Huolehdiin siitä, että jokainen lapsi perheineen tuntee itsensä hyväksytyksi ja ryhmämme arvostetuksi jäseneksi					
Varmistan omalla toiminnallani, että jokainen huoltaja kokee tulevansa nähdyksi, kuulluksi ja kohdatuksi					
Otan tarvittaessa puheeksi myös asioita, joissa koemme voivamme tukea lasta yhteistyössä huoltajien kanssa					
Teen huoltajien kanssa yhteistyötä kartoittaaksemme lapsen vahvuuksia ja tuen tarpeita eri ympäristöissä					
Ohjaan perheitä oikeiden palvelujen pariin.					
Toimipaikassamme järjestetään tapahtumia yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa					
Tiedonkulku eri yhteistyötahojen välillä on sujuvaa					

FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

1. Lasten näkökulman huomiointi

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Ryhmämme lelut ja materiaalit ovat lasten tasolla houkuttelevasti ja heidän vapaasti saatavillaan ikä- ja kehitystaso huomioiden					
Oppimisympäristöissämme on kiinnitetty huomiota lasten ergonomiaan					
Oppimisympäristöissämme näkyy lasten ideat, leikit ja tuotokset					
Otamme huomioon lasten tarpeet ja kiinnostuksen kohteet oppimisympäristön kehittämisessä					
Monikielisyys näkyy oppimisympäristöissämme					
Lasten kanssa sovitut ryhmän säännöt on kuvitettu ja lasten tasolla nähtävillä					
Oppimisympäristömme mahdollistavat lapsille vauhdikkaan liikkumisen ja leikkimisen					
Muokkaamme ja huolehdimme oppimisympäristöstä yhdessä lasten kanssa					
Lapsella on mahdollisuus yksinoloon, rauhoittumiseen ja ärsykkeiltä suojautumiseen (esim. kuulosuojaimet, pesä/teltha tms.)					

2. Fyysinen oppimisympäristö

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Oppimisympäristö on selkeä ja rauhallinen					
Tavaroilla, välineillä ja leluilla on omat selkeät, kuvitetut paikat					
Kuvitettu päivä-, toiminta- ja viikkojärjestys on aktiivisesti käytössä ja lasten tasolla					
Käytän kuvitettua leikki-/toiminta -taulua aktiivisesti					
Työskentely- ja leikkipaikat on rajattu (esim. huonekaluilla, verhoilla, sermeillä, matoilla)					
Oppimisympäristön valaistuksessa ja ääniympäristössä on huomioitu lasten tarpeet					
Naulakko-, istuma- ja lepopaikat on määritetty ja nimetty/kuvitettu					
Aisteja aktivoivat/rauhottavat lelut ja välineet (esim. aktiivituunyt ja näpertelylelut) ovat aktiivisessa käytössä					
Lapset opetetaan huolehtimaan oppimisympäristön järjestyksestä					

JOUSTAVA RYHMITTELY

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Ryhmässämme on käytössä joustavat pienryhmät					
Pienryhmät on rakennettu lasten tarpeiden mukaisesti					
Ryhmän toiminta on porrastettu niin, ettei siirtymätilanteissa tule kiire					
Ryhmässämme on lasten tarpeiden mukaan käytössä joustavat lepo- ja ruokailukäytänteet					
Vertaisryhmän malli ja tuki hyödynnetään					
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on huomioitu joustavassa ryhmittelyssä					

LEIKKI

1. Tiimin yhteiset sopimukset leikin toteuttamiseen

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Toteutan lasten leikin havainnointia yhteisesti sovitulla tavalla					
Ulkoiset rakenteet ja liian tiukat säännöt eivät estä leikin toteutumista					
Päivässä on riittävästi aikaa leikkiä					
Hyväksyn ja kehitän eteenpäin lasten leikkialoitteita yhdessä lasten kanssa					
Muokkaan leikkiympäristöä aktiivisesti lasten mielenkiintojen mukaan					
Tiimissä tiedostetaan, että oppiminen tapahtuu leikin kautta					
Leikkitaulun hyödyntäminen on osa päivän rakennetta					

2. Aikuisen rooli leikissä ja sen tukemisessa

	Aloitettu pvm.	Toteutuu koko ryhmän kohdalla	Toteutuu osan ryhmän kohdalla	Toteutuu yksilöllisesti suunniteltuna yksittäisen lapsen kohdalla	Ei toteudu ryhmässä
Tuen aktiivisesti lasten vuorovaikutusta leikissä					
Luon edellytyksiä pitkäkestoiselle leikille					
Huolehdin, että leikki saa näkyä oppimisympäristössä					
Huolehdin, että äänekkäälle leikille on aikansa ja paikkansa aikuisen ohjaamana					
Mallinnan leikkitilanteita osallistumalla leikkiin					
Tartun lasten ajatuksiin ja ideoihin sekä rikastan niitä eteenpäin ryhmän toiminnassa					
Rauhoitun mukaan leikkitilanteeseen					
Käytän kuvatukea tarpeen mukaan (esim. kuvitetut leikkitaulut)					

3. Aikuisen rooli kaveritaitojen tukemisessa

Aloitettu pvm.
 Toteutuu koko ryhmän kohdalla
 Toteutuu osan ryhmän kohdalla
 Toteutuu yksittäisessä suunniteltuna
 yksittäisen lapsen kohdalla
 Ei toteudu ryhmässä

Tunnen ja tiedän ryhmän lasten kaverisuhteet					
Ohjaan leikkiä siten, että ulkopuolelle jäävät lapset pääsevät osallistumaan siihen					
Autan lasta liittymään ryhmään ja leikkeihin					
Jokaisella lapsella on vähintään yksi kaveri					
Huolehdin siitä, että lapsi tuntee olevansa ryhmän jäsen ja kuuluvansa joukkoon					